

A Szabad Szél Meséje – Csabaszabadi

Egyszer volt, hol nem volt, Békés megye sík mezőin, ahol a napfény úgy terül el, mint arany por a búzatáblákon, volt egyszer egy kis falu, amit Szabadinak hívtak. Kicsiny kis település volt, körülötte a hajdanvolt pusztá, de aki ott élt, annak volt szíve, hite, emlékezete. Nem tűrte a kötöttséget. A maga ura volt és szabad, mint a Szél.

Szabadon nyargalt kedvére a pusztán, homokot szórva a tanyasiak szemébe. Aztán lenyugodott, lágy szellőként simogatta az embereket, majd mesélt. Igen, mesélt! A régi idők emberei azt mondták, hogy aki figyelmesen hallgatja a csabaszabadi szelet, az még ma is hallhatja benne a múlt hangjait.

A legenda szerint a falu helyét valamikor réges-régen egy sokkal nagyobb település részeként tartották nyilván. A pusztán, úgynevezett legelőkön a tanyasiak – földművesek, állattartók – együtt éltek a természettel. Hej, cudar egy világ volt az! De egyszer eljött egy olyan kor, amikor ezeknek az embereknek az utódai városba mentek, gyárakba, iskolákba, és a föld lassan elcsendesedett. A határban csak a madarak maradtak és a szél, amely a kukoricaszárak között suttogetta: „Egyszer még visszatérnek azok, akik szeretik a szabadságot.”

És visszatértek.

Hamarosan újra élettel telt meg a föld. Azok az emberek, akik nem akarták, hogy a történelem elfeledje ezt a helyet, új falut alapítottak – saját nevén, saját lelkével: Csabaszabadit. A név nem véletlen: a „szabadi” azt jelentette, hogy a hely szabad, független, önálló, mint a szél, ami átjárja a határt.

Az önálló falu lakói úgy mondták, hogy „mi nem új helyet építünk, hanem a régit élesztjük fel”. És valóban: a házak falai között ott élt az ide vándorló szlovák anyanyelvű ősök szelleme – nem kísértékként, hanem őrző szellemekként. Az első kút ásásakor például egy gyerek egy régi patkót talált, amiről az öregek azt mondták, hogy egy valaha itt járt postás lováé lehetett, aki a szabadság hírért vitte házról házra.

A falu szíve a közösség lett. A harangláb tornya minden hajnalban először a nap sugarát kapta, s utoljára engedte el az alkonyatot. Az óvoda udvarán a fák között gyerekek szaladgáltak, télen hógolyóztak, szánkóztak, nyáron meg élvezték a környező pusztá látványát, a szabadon nyargalászó szelet, vagy csak bámulták a bányató fodrozódó víztükrét.

Egy este, amikor a falu népe nagy egyetértésben szalonnát sütött, a szél újra megszólalt. A gyerekek szerint emberi hangja volt: mély, öreg, mégis fiatal. Azt mondta:

— Nem a név teszi a falut, hanem az emberek, akik hisznek benne.

Aki itt marad, az megtanulja, hogy a szabadság nem a határok hiánya, hanem a lélek tágassága.”

Ettől a naptól kezdve a falu lakói különös módon jobban összetartottak. Nemcsak ünnepekkor, hanem a hétköznapiakban is. Mindenki tudta, ha valakinek igesegítségre van szüksége, elég egy szó, és a falu megmozdul. Valaki vitt egy tál levest, más segített fát vágni, harmadik a gyerekekre vigyázott.

A csabaszabadi iskolában az egyik tanítónő minden évben elmesélte a „Szabad Szél” történetét a gyerekeknek. A gyerekek megfestették, ahogy a szél szárnyakat ad a háznak, s a falu felett repít mindenkit, aki szereti ezt a helyet. Egyszer egy kisfiú azt mondta:

„A szél azért szabad, mert nem felejt el senkit.”

A tanítónő elmosolyodott, és úgy érezte, hogy a falu lelke éppen megszólalt.

Ahogy múltak az évek, Csabaszabadi neve messzebb is ismertté vált. Nem város lett belőle, nem is akart az lenni. De aki egyszer ott járt, azt megérintette valami különös nyugalom. A látogatók mindig mondták: „Itt más a levegő. Mintha a csend is beszélne.”

És valóban: a csönd nem üresség volt, hanem béke. A falu templomának harangja nemcsak hívogatott, hanem emlékeztetett: a közösség és az emlékezet tartja életben a helyet.

Egy napon, mikor egy idős férfi – az egyik alapító – a padon ült és nézte a lemenő napot, egy fiatal lány megkérdezte tőle:

— Bácsi, miért hívják a falut Csabaszabadinak?

Az öreg elmosolyodott, és azt felelte:

— Mert itt minden ember szabad lehet – de csak akkor, ha a szíve is az.

A lány akkor még nem értette teljesen, de amikor évekkel később visszatért a faluba, és meghallotta a szél hangját a búzatáblák fölött, tudta, hogy mit jelentett az öreg szava. A szabadság nem zajos, nem harsány. A szabadság csendes, mint egy kis falu a naplementében, ahol az emberek tudják, hogy összetartoznak.

És azóta is, ha a szél végigsuhan Csabaszabadi utcáin, néha mintha nevetést és dalfoszlányt hozna magával. Azt beszélik, az ősök lelkei járnak ilyenkor a határt, hogy megnézzék, még mindig él-e a szabadság, amit ők hagytak örökül.

És amíg a szél mesél, addig a falu is él.

